

Houwerzijl, een zorgzaam dorp

Ruel Eppink

Hanzehogeschool Groningen

Titelblad

Auteur : Ruel Eppink
Studentnummer : 000331839
Instituut : Hanzehogeschool Groningen
Opleiding : HBO-Verpleegkunde
Opdrachtgever : Vereniging Dorpsbelangen Houwerzijl
Gemeente De Marne
Begeleiders : Mw. Drs. J. Rozema
Mw. Drs. O. Buiten
Datum : 12-01-2011
Plaats : Vasse

Samenvatting

De bevolkingssamenstelling verandert door krimp, niet alleen in de gemeente De Marne, maar dit is in veel gemeentes in Nederland het geval. Er is sprake van vergrijzing, er wordt verwacht dat er in de toekomst minder kinderen worden geboren dan dat er ouderen sterven. Bij het ouder worden neemt de behoefte aan formele zorg toe. Voorzieningen zoals winkels en scholen komen in de knel en kunnen moeilijker in stand worden gehouden. Landelijk is de vergrijzingproblematiek aan de orde en met name in het noorden van Nederland waar ook de gemeente De Marne deel uit van maakt. In 2040 is naar verwachting de bevolking in de gemeente De Marne verminderd met 25% (provincie Groningen, 2010).

De gemeente De Marne heeft het Atelier Mens en Omgeving van de Hanzehogeschool Groningen gevraagd onderzoek te doen naar de kwaliteit van de leefomgeving in Houwerzijl, een dorp in deze gemeente. Er wonen in Houwerzijl 258 inwoners, waarvan zeven zorgbehoevende. Het doel van dit deelonderzoek is om in kaart te brengen of Houwerzijl in staat is de formele zorg zelforganiserend te maken. Ook is onderzocht of er behoefte is aan deze vorm van zorg en of bewoners geïnteresseerd zijn of hierin zelf initiatieven willen nemen.

Er is onderzoek gedaan naar de onderlinge saamhorigheid en samenwerking tussen de bewoners. Daarnaast is onderzocht of er mensen in Houwerzijl wonen die zich willen inzetten voor het opzetten van een zorgcoöperatie, die een bijdrage zou kunnen leveren aan de leefbaarheid in het dorp.

De volgende vraag staat in dit onderzoek centraal: *“Op welke wijze kan het dorp Houwerzijl de formele zorgverlening aan de inwoners van het dorp zelf organiseren?”*

Deze vraag is onderzocht door middel van een kwantitatief en kwalitatief onderzoek in de vorm van een leefbaarheidsscan en interviews.

Onder alle dorpsbewoners van 12 jaar en ouder zijn vragenlijsten verspreid. Van de 230 verspreide enquêtes zijn er 133 geroutineerd. De enquête bestond uit 42 vragen waarvan er zeven zorg gerelateerd waren. Dat is een respons van 58%.

Naast kwalitatief onderzoek is er ook kwantitatief onderzoek verricht. Op de enquête konden bewoners invullen of ze met een van de studenten in gesprek wilden, aan de hand van deze gegevens zijn gesprekken gepland en gevoerd. Naast de interviews met de dorpsbewoners zijn er ook interviews geweest met derden. Dit zijn mevrouw Reinders, beleidsmedewerker bij de gemeente De Marne en mevrouw Japenga, verzorgende bij Buurtzorg.

Er kan geconcludeerd worden dat de weinige zorgbehoevende inwoners van Houwerzijl voornamelijk gebruik maken van informele zorg. Inwoners staan open voor zorgverlening vanuit het dorp, maar dit is eerder gericht op (huishoudelijke) ondersteuning dan echte zorgtaken. Verder blijkt uit het onderzoek dat het oprichten van een zorgcoöperatie een goed middel is om de organisatie van burenhulp en dergelijke te regelen.

De aanbevelingen in het rapport gaan in op het oprichten van een zorgcoöperatie en het realiseren van een centraal punt in het dorp voor het aanbieden van diensten.

Voorwoord

Dit rapport is geschreven ter afsluiting van de minor Atelier “Mens en Omgeving” van de Hanzehogeschool Groningen. Het afgelopen halfjaar heb ik me beziggehouden met het thema Zorgzaam in het leefbaarheidsonderzoek te Houwerzijl. Met de uitslagen van mijn onderzoek hoop ik een bijdrage te kunnen leveren aan de toekomst van Houwerzijl en voor het schrijven van een dorpsvisie door de Vereniging Dorpsbelangen Houwerzijl.

Doormiddel van het multidisciplinair samenwerken met Rachel Hiemstra, Corien Kingma en Tineke Kingma heb ik breder kunnen kijken naar het onderzoek en de uitwerking ervan. We hebben elkaars ervaringen in het onderzoek gebruikt. Mijn begeleiders en medeonderzoekers vanuit het Kenniscentrum Gebiedsontwikkeling Noorderruimte wil ik hartelijk bedanken voor hun inzet en begeleiding. Dit zijn Olga Buiten en Jannie Rozema, begeleiders van het Atelier Mens en Omgeving aan de Hanzehogeschool in Groningen. Het onderzoek had nooit plaatsgevonden zonder de mensen van Dorpsbelangen Hanneke Lagerberg en Nathalie Pakvis, daarvoor hartelijk dank. Ook wil ik Gert Noordhoff en Saskia Reinders van de gemeente De Marne bedanken voor de medewerking die zij hebben verleend en de gerichte informatie die zij hebben gegeven. Tot slot een dankwoord voor alle bewoners die zich hebben ingezet voor dit onderzoek.

Vasse, januari 2011

Ruel Eppink

Inhoudsopgave

1 Inleiding	7
1.1 Gemeente de Marne	7
1.2 Houwerzijl.....	7
1.3 Aanleiding.....	8
1.4 Doelstelling.....	9
1.5 Opbouw onderzoeksrapport	9
2 Zorgzaam	10
2.1 Vroeger in Houwerzijl.....	10
2.2 Formele zorg.....	10
2.3 Zorgcoöperatie	10
2.4 Buurtzorg.....	11
2.5 Onderzoeksvraag en deelvragen	11
2.6 Begripsafbakening	12
3 Methode van onderzoek	13
3.1 Onderzoeksontwerp.....	13
3.2 Populatie.....	14
3.3 Onderzoeksinstrumenten.....	14
3.4 Ervaringen bij de dataverzameling.....	15
3.5 Gegevensverwerking	15
4 Resultaten.....	16
4.1 Gebruik zorg gerelateerde organisaties.	16
4.2 Bewoners met zorg gerelateerd werk.....	16
4.3 Een zelforganiserend Houwerzijl.....	17
4.4 Buurtzorg.....	17
4.5 De website.....	18
5 Conclusies	19
6 Aanbevelingen.....	20
6.1 Ontwikkelen zorgcoöperatie	20
6.2 Centraal punt.....	20
Literatuurlijst	21

Bijlagen	22
Bijlage 1: Vragenlijst mevrouw Reinders (Gemeente De Marne)	23
Bijlage 2: Vragenlijst mevrouw Japenga (Buurtzorg)	25
Bijlage 3: Vragenlijst bewoners Houwerzijl	26

1 Inleiding

De bevolkingssamenstelling verandert door krimp, niet alleen in de gemeente De Marne, maar in veel plattelandsgemeenten in Nederland. Er is sprake van lagere geboortecijfers en dubbele vergrijzing. Bij het ouder worden neemt de behoefte aan formele zorg toe. Op het platteland komen voorzieningen zoals winkels en scholen in de knel en kunnen moeilijker in stand worden gehouden. Landelijk is de krimp en de vergrijzing aan de orde. Ook in het Noorden van Nederland waar ook de gemeente De Marne deel van uit maakt. In 2040 is naar verwachting de bevolking in de gemeente De Marne gedaald met 25% (provincie Groningen, 2010).

1.1 Gemeente de Marne

De gemeente De Marne ligt in het noordwesten van de provincie Groningen. De gemeente heeft in totaal 21 dorpen waaronder Houwerzijl, er wonen in de gehele gemeente ongeveer 11.000 inwoners. De gemeente is in 1990 samengevoegd uit de gemeenten Leens, Eenrum, Ulrum en Kloosterburen. Het gemeentehuis is gevestigd in het dorp Leens en de basisvoorzieningen worden geboden door de dorpen; Ulrum, Zoutkamp, Leens, Eenrum en Kloosterburen.

In de gemeente De Marne bestaat de werkgelegenheid voornamelijk uit de activiteiten landbouw, de visserij en het opkomende toerisme. In de gemeente ligt het Lauwersmeer, het Reitdiep en de Waddenzee en daardoor zijn er volop recreatiemogelijkheden (website gemeente De Marne, 2010).

De gemeente heeft als missie;

“De Marne is een gemeente waarin het plezierig is om te wonen door de verbondenheid met het landschap (rust en ruimte) en de kleinschaligheid van de karakteristieke woonkernen. Het is een gemeente waar jongeren en ouderen zich thuis voelen, waar voldoende werkgelegenheid is en waar de voorzieningen adequaat zijn voor alle bevolkingsgroepen” (collegeprogramma gemeente De Marne 2006-2010. 24 februari 2010).

1.2 Houwerzijl

Houwerzijl is een klein dorp dat in het zuidwesten van de gemeente De Marne is gelegen, ten oosten van Zoutkamp (nabij het Lauwersmeer).

Bij veel mensen is Houwerzijl bekend door De Theefabriek. Deze is geopend in het voorjaar van 1990 en is ondergebracht in de oude gereformeerde kerk en pastorie van het dorp. De laatste jaren wordt De Theefabriek bezocht door ongeveer 50.000 bezoekers per jaar.

Uit het leefbaarheidsonderzoek van 2001 bleek dat er nog veel activiteiten waren onder andere: de rommel- en kerstmarkt, de Sinterklaasoptocht, mosselavond, midzomernachtfeest enzovoort. Ook waren er toen veel verenigingen actief, bijvoorbeeld; de Kaartvereniging, Stichting dorps huis en een Schietvereniging. Veel van deze bovenstaande activiteiten zijn verdwenen (website Houwerzijl-online.nl).

Het dorp Houwerzijl telt in september 2010 258 inwoners. Hieronder weergegeven in een tabel (Gemeente De Marne, 2010).

	Leeftijdscategorieën									
	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	Totaal
Mannen	10	27	12	10	20	29	18	9	2	137
% man	3,8%	10,4%	4,6%	3,8%	7,7%	11,2%	6,9%	3,4%	0,7%	59,4
Vrouwen	15	10	9	12	24	22	23	6	0	121
% vrouw	5,8%	3,8%	3,4%	4,6%	9,3%	8,5%	8,9%	2,3%	0%	40,6%
Totaal	25	37	21	22	44	51	41	15	2	<u>258</u>
% totaal	9,6%	14,2%	8,0%	8,4%	17,0%	19,7%	15,8%	5,7%	0,7%	100%

Tabel 1 Bevolkingssamenstelling Houwerzijl september 2010

1.3 Aanleiding

De gemeente De Marne heeft te kampen met krimp, de bevolking in de gemeente neemt af en verandert. De gemeente accepteert de krimp en zoekt beleidsmogelijkheden om de krimp het hoofd te bieden.

In dat kader wil de Vereniging Dorpsbelangen Houwerzijl een dorpsvisie opstellen ten behoeve van de leefbaarheid in het dorp. Daarom heeft de Vereniging Dorpsbelangen een beroep gedaan op de gemeente De Marne. De vereniging heeft de gemeente gevraagd een leefbaarheidonderzoek te laten uitvoeren. De gemeente heeft de Vereniging Dorpsbelangen in contact gebracht met het Kenniscentrum Gebiedsontwikkeling *NoorderRuimte* van de Hanzehogeschool Groningen. Naar aanleiding van een intakegesprek is er gestart met een onderzoek naar de kwaliteit van de leefomgeving in Houwerzijl.

Vier studenten van de Hanzehogeschool hebben in een multidisciplinair projectteam onderzoek gedaan naar de leefbaarheid in Houwerzijl. Dit team bestaat uit studenten van de opleidingen Facility Management, Verpleegkunde en Culturele en Maatschappelijke Vorming.

Omdat een leefbaarheidonderzoek een algemeen begrip is, zijn de deelonderzoeken afgebakend in vier onderzoeksthema's. Elk onderwerp heeft raakvlakken met de opleiding die de betreffende student volgt en is tevens van belang voor de leefbaarheid in Houwerzijl. Deze thema's zijn: Zelfredzaam, Ondernemerschap, Binding en Zorgzaam. Dit rapport gaat in op het onderwerp Zorgzaam.

1.4 Doelstelling

Het onderzoek naar de zorgzaamheid in Houwerzijl is gericht op de toekomst van Houwerzijl. Het doel hiervan is om in kaart te brengen of Houwerzijl in staat is de formele zorg zelforganiserend te maken in de toekomst. Daarom is onderzocht of bewoners geïnteresseerd zijn of zelf initiatieven willen nemen om (thuis-)zorg aan dorpsbewoners te geven.

Daarvoor is gekeken naar de onderlinge saamhorigheid en samenwerking tussen de bewoners. Er moet immers een sociale band tussen mensen als je een dienst verleent. Als er mensen in Houwerzijl zijn die een zorgcoöperatie zouden willen opzetten, kan dat een versterking van de identiteit van Houwerzijl zijn. Dan zou het een zorgzaam dorp kunnen zijn.

1.5 Opbouw onderzoeksrapport

In hoofdstuk 2 wordt literatuur over dit thema van dit onderzoek beschreven. Ook is de onderzoeksvraag geformuleerd met daarbij de deelvragen. De onderzochte begrippen worden aan het eind van dit hoofdstuk afgebakend.

In het derde hoofdstuk wordt de methode van het onderzoek beschreven: het onderzoeksontwerp, de populatie, de onderzoeksinstrumenten, ervaringen bij de dataverzameling en de gegevensverwerking. De resultaten worden in het vierde hoofdstuk weergegeven. De conclusies die uit het onderzoek naar voren zijn gekomen worden in hoofdstuk5 behandeld. In het laatste hoofdstuk worden aanbevelingen gegeven.

2 Zorgzaam

Zoals al eerder is opgemerkt verandert de bevolkingssamenstelling van de gemeente De Marne door krimp. In Houwerzijl is onderzoek gedaan door een verpleegkundige student. Centraal hierbij staat de vraag of zorg en begeleiding door de dorpsbewoners zelf gerealiseerd kan worden, zodat de mogelijkheid bestaat dat ouderen en chronisch zieken langer in hun vertrouwde omgeving kunnen blijven wonen.

2.1 Vroeger in Houwerzijl

Zorg werd vroeger gegeven via de armenzorg. De predikanten in Houwerzijl kenden de armen die verzorging nodig hadden. De ouderen en gehandicapten in het dorp die niet in staat waren voor zichzelf te zorgen, waren afhankelijk van de liefdadigheid van de kerk. In 1851 kwam de Gemeentewet, vanaf toen kwam er ook steun vanuit de overheid. Het burgerlijk armbestuur werd in 1827 ingesteld met uitwerking tot in de Armenwet van 1854. De kerken waren het hier niet mee eens en stonden dan ook tegenover deze beslissing, ze waren bang dat het liefdadigheidswerk van de kerk zou verdwijnen.

In Houwerzijl werd een vereniging met de naam onderlinge steun opgezet. Het doel was om de leden geldelijke en financiële steun te bieden bij verpleging in een ziekenhuis. Er waren in 1928 217 leden. De vereniging vergoedde naast de verpleging ook de vervoerskosten naar het ziekenhuis (Renkema, 1997).

Na de Tweede Wereldoorlog veranderde veel, het werk van de kerken werd grotendeels overgenomen door de overheid. De AOW en de AWBZ deden hun intrede.

2.2 Formele zorg

Formele zorg is de zorg die wordt geleverd vanuit de overheid, instanties en zorginstellingen. De zorg wordt verleend door erkende zorginstellingen. De financiering loopt via de gemeente (WMO) of via de AWBZ. Zorg kan ontvangen worden in natura of via een persoonsgebonden budget (PGB). Met een PGB kan iemand zelf zorg inkopen. De zorg thuis kan bestaan uit verzorging, verpleging, begeleiding en huishoudelijke dienstverlening.

2.3 Zorgcoöperatie

Een zorgcoöperatie is een voorbeeld van zelforganisatie in een gemeenschap. Men richt bijvoorbeeld in een dorp een vereniging voor eigen dorpsbewoners op. Deze organiseert dan de diensten die de dorpsbewoners nodig hebben. Zelfwerkzaamheid is een belangrijk uitgangspunt. De dienstverlening varieert van eetgroepen, dagopvang, tuinonderhoud, huishoudelijke hulp, verzorging en verpleging. Een zorgcoöperatie organiseert voorzieningen voor ouderen, chronisch zieken en mensen met beperkingen. Voorbeelden hiervan zijn in de provincie Groningen in Meeden en Hoogeloon te vinden.

In Meeden vinden de bewoners dat burgers zelf verantwoordelijk zijn voor hun leefomgeving. Voor het opzetten van de zorgcoöperatie is steun gezocht bij het NPOE (Nederlandse Platform Ouderen en Europa). Deze heeft projecten, ondergebracht bij het ministerie van Economische Zaken, voor ouderencoöperaties. Meeden kreeg ondersteuning van het ministerie en is samen aan de slag

gegaan. In Meeden is de dorpscoöperatie niet alleen voor ouderen, maar ook voor jongeren. Ook heeft de coöperatie als voordeel dat ze als vereniging goederen kunnen bezitten en contracten kunnen afsluiten (www.drcmeeden.nl).

De zorgcoöperatie in Hoogeloon streeft naar het behoud van voorzieningen in het dorp. De vereniging zorgt ervoor dat er minder noodgedwongen vertrek plaatsvindt in het dorp. Ook geeft de vereniging aan dat de solidariteit van de inwoners vergroot wordt, door gezamenlijk te zorgen voor een goed sociaal klimaat waar iedere inwoner van kan profiteren. De zorgcoöperatie zorgt in Hoogeloon voor verschillende diensten, zoals eetgroepen, dagverzorging, uitleen van materialen, tuinonderhoud. Ook is de zorgcoöperatie gestart met het verlenen van hulp in het huishouden, persoonlijke en verpleegkundige zorg. Deze zorgverlening wordt betaald vanuit het PGB (persoonsgebonden budget). Het organiseert voorzieningen voor ouderen, chronisch zieken en mensen met een beperking. Het streven is om de zorgbehoevende mensen in Hoogeloon zolang mogelijk in het dorp te laten wonen (www.zorgcooperatie.nl).

2.4 Buurtzorg

Buurtzorg Nederland is een vernieuwing voor verpleging en verzorging aan huis. Buurtzorg is een reactie op de grootschalige thuiszorginstellingen. De kritiek is dat de afstand tussen zorgverlener en cliënt bij de grote thuiszorgorganisaties te groot is geworden. Bij Buurtzorg werken hoogopgeleide wijkverpleegkundigen en wijkziekenverzorgenden in kleine teams samen. Doordat het team zo klein is, wordt het oplossende vermogen en de professionaliteit van de medewerkers goed benut. Voor een goede samenwerking wordt gebruik gemaakt van de computer. Het personeel vult alles zelf in en iedere werknemer heeft een eigen account. Hierdoor worden de administratieve kosten erg laag gehouden. De kosten voor management worden beperkt, omdat de verpleegkundigen en verzorgende dit grotendeels zelf uitvoeren. De zorg wordt dus goed benut en de kosten hiervoor blijven laag (www.buurtzorgnederland.com).

2.5 Onderzoeksvraag en deelvragen

In Houwerzijl is de vergrijzing sterk aan het toenemen, doordat de mensen die er nu wonen steeds ouder worden en er weinig nieuwe inwoners bijkomen of worden geboren. De vraag naar formele zorg wordt groter, doordat de bewoners in de toekomst mogelijk zorgbehoevend worden. Tijdens dit onderzoek is onderzocht of mensen die in het dorp Houwerzijl wonen, van betekenis kunnen zijn voor de organisatie van de zorgverlening.

Hierbij is de volgende hoofdvraag geformuleerd:

Op welke wijze kan het dorp Houwerzijl de formele zorgverlening aan de inwoners van het dorp zelf organiseren?"

Uit de hoofdvraag komen drie deelvragen voort:

1. Van welke zorg gerelateerde organisaties maken de inwoners van Houwerzijl op dit moment gebruik?
2. Zijn er bewoners die in hun beroep te maken hebben of hebben gehad met zorg?
3. Zijn dorpsbewoners geïnteresseerd om de zorg in het dorp Houwerzijl zelforganiserend te gaan maken, binnen nu en 15 jaar?

2.6 Begripsafbakening

Zoals naar voren komt in hoofdstuk 1 is er onderzoek gedaan naar de kwaliteit van de leefomgeving in Houwerzijl. Dit onderzoek richt zich op de zorgzaamheid in het dorp. Ook wordt er gekeken of er een mogelijkheid bestaat de formele zorg in Houwerzijl zelforganiserend te maken. De begrippen die naar voren komen tijdens het onderzoek worden hier onder uitgelegd en verduidelijkt.

- Formele zorg: Het gaat hierbij om de zorg die door een professional geleverd wordt. Zoals bijvoorbeeld huishoudelijke ondersteuning, ADL-ondersteuning en verpleegkundige verzorging.
- Zelforganiserend vermogen: Dit is de kracht die mensen hebben om samen met hun netwerken en organisaties invulling te geven aan hun eigen leven.

3 Methode van onderzoek

3.1 Onderzoeksontwerp

Om het zelforganiserende vermogen van Houwerzijl te onderzoeken is gebruik gemaakt van zowel kwantitatief als kwalitatief onderzoek. Dit is gedaan omdat door kwantitatief onderzoek niet genoeg informatie kon worden verkregen.

3.1.1 Kwantitatief onderzoek

Er is in Houwerzijl een kwantitatief onderzoek gedaan in de vorm van een leefbaarheidsscan, ook wel enquête genoemd. De studenten en docenten van het Atelier Mens en Omgeving hebben samen met Dorpsbelangen de enquête ontworpen.

De Vereniging Dorpsbelangen heeft enquêtes in het dorp verspreid onder alle dorpsbewoners van twaalf jaar en ouder. Voor de kinderen van 6 tot 12 jaar was een aparte enquête samengesteld waarbij de volgende onderwerpen naar voren kwamen: school, spelen, hobby's en hun mening over Houwerzijl. Er zijn 133 geretourneerd, een respons van 58%. De enquête bestond uit 42 vragen. Deze vragen waren onderverdeeld in de volgende onderwerpen: huishouden, wonen, verkeer, veiligheid, voorzieningen, zorg, sociale omgeving, bedrijvigheid, evenementen en identiteit.

Op het laatste blad van de enquête konden bewoners hun ideeën weergeven. Ook konden ze hier aangeven of ze met een van de studenten verder wilden praten over een bepaald onderwerp.

3.1.2 Kwalitatief onderzoek

Na het verwerken van de gegevens uit de leefbaarheidsscan is aanvullend kwalitatief onderzoek gedaan. Dit is verricht in de vorm van interviews met de bewoners uit Houwerzijl. In de leefbaarheidsscan konden bewoners invullen of ze één van de studenten in gesprek wilden, aan de hand van deze gegevens zijn gesprekken gepland en gevoerd. Naast de interviews met de dorpsbewoners zijn er ook interviews geweest met derden. Dit waren mevrouw Reinders, beleidsmedewerker bij de gemeente De Marne op het gebied van gezondheid, zorg en onderwijs en mevrouw Japenga, verzorgende bij Buurtzorg in de regio Meeden, Muntendam en Zuidbroek.

3.1.3 Bewonersbijeenkomsten

Tijdens het leefbaarheidsonderzoek in Houwerzijl zijn er twee bewonersbijeenkomsten georganiseerd door de Vereniging Dorpsbelangen. De eerste avond vond plaats op 6 oktober 2010, er waren 20 bewoners aanwezig. Deze avond was bedoeld ter informatie over het onderzoek en als kennismaking met de studenten die het onderzoek gingen uitvoeren. De avond werd gehouden in De Theefabriek, waar iedere student zijn of haar deelonderzoek aan de dorpsbewoners presenteerde. De dorpsbewoners waren erg enthousiast en waren geïnteresseerd in de verschillende onderwerpen.

De tweede bijeenkomst heeft plaatsgevonden op 10 december 2010 in de Ruimtela. Deze avond was bedoeld als terugkoppeling van de uitkomsten van de leefbaarheidsscan en de gehouden interviews. Op deze avond konden de bewoners hun ideeën de vrije loop laten, de 40 bewoners die aanwezig waren werden in vier groepen verdeeld. Elke groep kon op een vel papier antwoord geven op de volgende vragen:

- Wat heeft het dorp Houwerzijl in de (nabije) toekomst nodig?
- Welke bijdragen kunnen dorpsbewoners leveren?
- Met welke organisaties kunnen we samenwerken?
- Welke bijzondere inbreng heb ik als bewoner?

Na afloop werden alle ideeën doorgenomen met de bewoners, de ideeën zijn opgenomen in het eindrapport 'Samen mooi wonen in Houwerzijl'.

3.2 Populatie

De populatie van dit onderzoek bestaat uit alle 230 inwoners van twaalf jaar of ouder. Van deze 230 mensen zijn er 124 man(53,9%) en 106 vrouw (46,1%). In totaal zijn er 133 leefbaarheidskans terug gekomen, dit is een respons van 57,8%.

De kinderenquête was gericht op de kinderen in de leeftijd van 6 t/m 12 jaar, in deze leeftijdscategorie zijn zeventien kinderen woonachtig in Houwerzijl . Hiervan zijn zeven jongens (41,2%) en tien meisjes (58,8%). In totaal hebben acht kinderen de enquête ingevuld.

In de leefbaarheidskans konden mensen zich opgeven om verder te praten over de deelonderzoeken. In totaal hebben zich voor het onderwerp zorg, acht bewoners opgegeven en heeft er met al deze bewoners een interview plaatsgevonden. Van de acht bewoners waren vijf vrouwen en drie mannen.

3.3 Onderzoeksinstrumenten

Bij het onderzoek zijn verschillende onderzoeksinstrumenten gebruikt, het literatuuronderzoek staat beschreven in hoofdstuk 2. De leefbaarheidskans en de vragenlijsten van de interviews komen in dit hoofdstuk aan de orde.

3.3.1 Leefbaarheidskans

Er is een leefbaarheidskans gemaakt in de vorm van een enquête. Er is voor dit onderzoeksinstrument gekozen om in relatief korte tijd alle bewoners te kunnen bereiken.

In de leefbaarheidskans kwamen onafhankelijke variabelen naar voren, dit zijn de vaste kenmerken. Hieronder zijn er een paar beschreven:

- Geslacht
- Leeftijd
- Gezinsamenstelling
- Woontijd

Voor het thema zorg waren zeven vragen opgenomen in de leefbaarheidskans. Hieronder staan de onderwerpen over zorg weergegeven:

- Zorgbehoevend
- Zorgverlening
- Hulpverlening burens
- Betaalde burenhulp
- Leveren van burenhulp
- Hulpmiddelen
- Zorgvoorzieningen

3.3.2 Interviews

Naast de leefbaarheidsscan zijn interviews gehouden met bewoners uit Houwerzijl om verder te praten over het thema zorg. In totaal is er met acht bewoners verder gesproken over het thema zorg, aan de hand van vragen en stellingenlijst.

Er werd begonnen met een paar algemene vragen;

- Wat is uw naam?
- Wat voor beroep oefent u uit?
- Hoelang woont u al in houwerzijl?
- Heeft u de leefbaarheidsscan ingevuld?

Vervolgens werden aan de bewoners verschillende stellingen voorgelegd, de eerste gaat over het contact met de burens. De tweede is gericht op een vergrijzend dorp. De laatste stelling gaat over kinderen, deze stelling is alleen gevraagd als dit van toepassing was op de geïnterviewde bewoner. De stellingen zijn te vinden in bijlage 3.

3.4 Ervaringen bij de dataverzameling

De acht interviews die zijn gehouden zijn bij de bewoners thuis afgenomen. Hiervoor is gekozen omdat bewoners dan in hun comfortzone zijn en zich totaal op het onderwerp konden concentreren. Mensen voelen zich in hun eigen omgeving op hun gemak en voelen zich prettig, de kwaliteit van het interview is daardoor goed. Door middel van een voicerecorder zijn de gesprekken opgenomen. Dit is pas gedaan na toestemming te hebben gevraagd aan de geïnterviewden. De gesprekken duurden gemiddeld één tot anderhalf uur. Alle interviews zijn samen met een andere student verpleegkunde afgenomen.

3.5 Gegevensverwerking

Het programma SPSS is gebruikt om de gegevens van de enquête te analyseren. De onderzoeksresultaten zijn tijdens de bewonersbijeenkomsten gepresenteerd met het computerprogramma Microsoft PowerPoint. De interviews zijn uitgewerkt in het tekstverwerkingsprogramma Microsoft Word. De informatie uit de deelonderzoeken met de onderwerpen: zelfredzaam, binding, ondernemerschap en zorgzaam is gebundeld tot een adviesrapport aan de Vereniging Dorpsbelangen Houwerzijl en de gemeente De Marne.

4 Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het deelonderzoek naar zorg in Houwerzijl toegelicht. Door middel van de deelvragen zijn de resultaten weergegeven. Er zijn tabellen opgenomen om een en ander te verduidelijken.

4.1 Gebruik zorg gerelateerde organisaties.

In de leefbaarheidsscan zijn ook vragen opgenomen over het thema zorg. Hieruit blijkt dat er in Houwerzijl zeven bewoners zorgbehoevend zijn, dit is 5,5% van de respondenten. Van de zorgbehoevende zijn zes vrouwen en één man. Deze zorgbehoevende respondenten hebben verschillende leeftijden. Twee van deze zeven respondenten ontvangen thuiszorg.

Uit de enquête komen de volgende resultaten naar voren. In totaal maken 3 bewoners gebruik van een rolstoel. 90,2% van de respondenten geven aan het niet erg te vinden dat de formele zorg zoals tandarts en huisarts in een ander dorp gevestigd is. 72% van de respondenten hebben hun huisarts in Ulrum of Zoutkamp. 42% maken gebruik van de tandarts in Ulrum.

Ook komt uit de enquête naar voren dat 52 respondenten wel eens hulp verlenen aan burens, dit komt neer op 40,3%. Hiervan gaven 13 mensen (10,3%) aan wel eens boodschappen te doen en 25 mensen (19,8%) gaven aan wel eens op te passen bij de burens.

Vragen om hulp voor		Geven van hulp aan	
Boodschappen doen	13 (10%)	Dorpsbewoners	52 (40%)
Kleine klusjes in huis	15 (12%)	Familieleden buiten Houwerzijl	44 (34%)
Klein tuinonderhoud	7 (6%)	Familieleden in Houwerzijl	16 (12%)
Oppas	25 (20%)		113 (87%)
Anders	13 (10%)		
Geen	77 (61%)	Geen	44 (34%)

Tabel 2 Het aanbod en vraag om hulp (n varieert tussen 127 en 129)

Vanuit de gehouden interviews met bewoners uit het dorp kwam naar voren dat acht bewoners gebruik maken van burenhulp, vrijwilligerswerk of mantelzorg.

Een zorgbehoevende bewoner die gebruik maakt van mantelzorg is geïnterviewd. Daaruit bleek dat haar man als mantelzorger de zorg verleend. Voor de formele zorg maakt ze gebruik van professionals in de nabijgelegen dorpen of in de stad Groningen.

4.2 Bewoners met zorg gerelateerd werk

Met inwoners is dieper ingegaan op het thema Zorg. Daaruit kwam naar voren dat twee bewoners momenteel werkzaam zijn in de zorg en twee in de zorg hebben gewerkt.

Hieronder zijn van deze vier bewoners de interviews kort samengevat. Ook zijn interviews gehouden met de gemeente en buurtzorg, ook hiervan een kleine samenvatting.

- Bewoner 1: Heeft een goede baan in de zorg en heeft zich daarom erg verdiept in de zorg van de toekomst. Hij vindt een zorgcoöperatie een goed initiatief om de zorg op kleine schaal te bieden en zo de bewoners van Houwerzijl langer in hun vertrouwde omgeving te laten wonen. Zelf wil hij het initiatief hiervoor wel nemen en ziet de mogelijkheden er wel voor.
- Bewoner 2: Is verpleegkundige. Zij geeft aan het een mooi fenomeen te vinden, dat een zorgcoöperatie de zorg in het dorp kan organiseren. Ook geeft ze aan dat er meerdere mensen achter de organisatie moeten gaan staan voordat zoiets gerealiseerd kan worden. Ze wil het initiatief zelf niet nemen omdat ze niet vast wil zitten aan verplichtingen en haar eigen baan daarnaast ook nog heeft.
- Bewoner 3: Een gepensioneerde verpleegkundige geeft aan dat ze veel hulp biedt aan haar naasten, familie maar ook burens. Ze ziet een zelforganisatie wel zitten in een vergrijzend dorp, maar omdat ze al op leeftijd is wil ze zelf niet meer aan verplichtingen vast zitten. Als het initiatief is genomen voor een zorgcoöperatie wil ze af en toe wel een dienst verrichten als dit nodig is. Ook is ze bang dat de verschillen in het dorp te groot zijn voor het opstarten van een gezamenlijke organisatie.
- Bewoner 4: Medewerker in de zorg geeft aan een zorgcoöperatie wel te zien zitten, de initiatieven wil ze wel nemen maar geeft ook aan dat dit een hele opgave is. Ze wil er uiteindelijk best haar werk van maken. Maar zover is het nog lang niet, eerst moeten er plannen komen voordat zoiets van de grond komt en Houwerzijl is daar misschien wat te klein voor.

4.3 Een zelforganiserend Houwerzijl.

Uit de enquête is gebleken dat 36% van de respondenten het prettig zouden vinden als de zorg vanuit het dorp zelf kan worden georganiseerd. In totaal zijn dit zeventien mannen en tien vrouwen.

	Mee eens	Mee oneens	Geen mening	Totaal
Het is prettig als thuiszorg vanuit het dorp zelf komt	48 (36%)	52 (39%)	32 (24%)	132 (99%)

Tabel 2. (n =132 nr = 1)

Zes geïnterviewde bewoners vinden een te nemen initiatief voor een zorgcoöperatie aantrekkelijk maar willen dit niet zelf opzetten. Twee bewoners hebben te kennen gegeven initiatief te willen nemen tot het opzetten van een zorgcoöperatie, een van deze bewoners is ook elders werkzaam in de zorg. Deze bewoner kan vanuit werkachtergrond veel kennis inbrengen.

4.4 Buurtzorg

Met mevrouw Reinders, beleidsmedewerker van de gemeente voor zorg en onderwijs is een gesprek gevoerd. Zij staat open voor nieuwe ontwikkelingen in de zorg. Voor zo'n klein dorp kan dat een goede oplossing bieden. Ook is ze geïnteresseerd in het fenomeen Zorgcoöperaties, als er initiatieven zijn, wil ze hier graag aan mee werken. Tijdens het interview met mevrouw Reinders (gemeente De Marne) is gesproken over de zorg die nu geleverd wordt en over wat er in de toekomst gaat gebeuren. Mevrouw Reinders geeft aan dat er meer ouderen mensen naar de dorpen verhuizen waar

meer voorzieningen zijn. Ook geeft ze aan dat de gemeente het dorp Leens als centrumdorp willen gaan beschouwen: alle winkels op één plek en de voorzieningen bij elkaar.

Buurtzorg is een goed alternatief voor het geven van zorg in kleine dorpen. De organisatie Buurtzorg is een goede manier om mensen in de toekomst samen te laten werken. Buurtzorg werkt in kleine teams en nemen tijd voor de cliënt. De personeelsleden krijgen een paar cliënten aangewezen waarbij ze alles regelen, van contact met de huisartsen en andere hulpverleners. Doordat iedereen op de hoogte is van de problemen is het contact met de collega's erg nauw. Iedereen is betrokken en helpt elkaar waar nodig is. Er zijn weinig managers nodig en dat scheelt enorm in de kosten, zo kunnen de kosten met name aan de zorg besteed worden.

Mevrouw Japenga (Buurtzorg) geeft aan dat ze het erg prettig vind bij Buurtzorg te werken. De verantwoordelijkheid die ze heeft als verzorgende vind ze heel fijn, ze geeft aan dat ze alle cliënten goed kent, dit omdat het team uit weinig mensen bestaat. Ze werken in teams van zeven mensen waarvan 4 verpleegkundigen en 3 verzorgende.

Een keer in de week hebben ze een overleg waarbij alle gebeurtenissen en knelpunten op tafel worden gelegd zodat ze er met het hele team een oplossing voor kunnen bedenken. Buurtzorg is voor de cliënten 24 uur per dag bereikbaar, dit komt omdat ze in ploegdiensten werken. Op de computer heeft iedereen van het team beschikking over de informatie van de cliënten, dit in de vorm van een soort elektrisch patiënten dossier, alle gegevens van de cliënten staan erin en ze houden via dit netwerk contact met alle zorgverleners van buurtzorg.

4.5 De website

In de leefbaarheidsscan zijn er geen vragen over de website Houwerzijl-online.nl opgenomen. Wel is gesproken tijdens de interviews over dit onderwerp. De website zal geen middel worden om de bereikbaarheid van de zorg dichterbij inwoners te brengen. Wel voor informele zorg als burenhulp is het bruikbaar. Uit de vragen komt naar voren dat alle geïnterviewden wel eens op de site hebben gekeken, maar dit niet regelmatig doen. Uit de gesprekken komt naar voren dat de bewoners de oude foto's en filmpjes het leukst vinden van wat er op de site staat. Uiteindelijk gaven bewoners aan ideeën te hebben voor de website om deze nog meer te gaan gebruiken voor in de toekomst. Een centraal punt van de site maken zodat verschillende diensten aangeboden kunnen worden zoals: tuinonderhoud, boodschappen halen. Het is lastig dat er maar een persoon dingen kan aanpassen op de site. Een oplossing hiervoor werd gegeven: meerdere mensen moeten toegang kunnen krijgen om aanpassingen aan te brengen op de site.

5 Conclusies

De hoofdvraag van dit deelonderzoek was:

Op welke wijze kan het dorp Houwerzijl de formele zorgverlening aan de inwoners van het dorp zelf organiseren?"

De deelvragen waren:

1. Van welke zorg gerelateerde organisaties maken de inwoners van Houwerzijl op dit moment gebruik?
2. Zijn er bewoners die in hun beroep te maken hebben of hebben gehad met zorg?
3. Zijn dorpsbewoners geïnteresseerd om de zorg in het dorp Houwerzijl zelforganiserend te gaan maken, binnen nu en 15 jaar?

De volgende conclusies kunnen worden getrokken:

1. Er wonen in Houwerzijl op dit moment zeven zorgbehoevende mensen, die grotendeels gebruik maken van informele zorg. Inwoners staan niet afwijzend tegenover zorgverlening door mensen uit het dorp zelf. Die zorgverlening bestaat eerder uit ondersteunen (huishoudelijke hulp en boodschappen, etc.) dan uit echte zorgverlenende taken (wassen, aankleden, verpleging). Dat is een brug te ver.
2. Een dorpscoöperatie, zoals in Meeden voorziet in onderlinge dienstverlening van ouderen, jongeren, gehandicapten, en anderen. Een zorgcoöperatie opzetten betekent dat er veel energie en tijd in gestoken moet worden. Aanvullende financiering verwerven is belangrijk. Uit het deelonderzoek kan geconcludeerd worden, dat een aantal inwoners van Houwerzijl oren heeft naar een het oprichten van een zorgcoöperatie, maar dat het dus de vraag is of inwoners de meer persoonlijke zorgverlening van mede-inwoners zullen willen afnemen. Voor de organisatie van burenhulp, huishoudelijke dienstverlening of opvolging van alarmering is de zorgcoöperatie een geschikt middel.

6 Aanbevelingen

6.1 Ontwikkelen zorgcoöperatie

Omdat er belangstelling is voor het opzetten van een zorgcoöperatie zou onder begeleiding van mevrouw Saskia Reinders een werkgroep van inwoners van Houwerzijl aan de slag kunnen gaan met het uitwerken van dit idee. Een excursie naar de dorpscoöperatie van Meeden is een aanrader. Bespreek ook met thuiszorgorganisatie als Buurtzorg in hoeverre hun dienstverlening kan aansluiten op een initiatief voor een zorgcoöperatie.

6.2 Centraal punt

Dorpsbewoners geven zelf aan dat een centraal punt in het dorp waar informatie of diensten kunnen 'gehaald' een aanwinst is voor het dorp. In andere dorpen is hiervoor een Steunsteepje opgericht, soms in combinatie met een internetpunt of een loket voor WMO en andere gemeentelijke diensten. De aanbeveling voor mevrouw Saskia Reinders, gemeente De Marne is dan ook om nader onderzoek te doen om een dergelijk informatiepunt in Houwerzijl op te zetten. Het ontbreekt in Houwerzijl aan een locatie waar deze fysiek gehuisvest zou kunnen worden. Dat is ook iets wat dan getackeld zou moeten worden.

Voor de directe onderlinge communicatie kan een website met een prikbordfunctie in het leven worden geroepen. Als mensen elkaar digitaal ontmoeten en komen tot uitwisseling van hulp en diensten, verstevigt dit de onderlinge relaties.

Literatuurlijst

Boeken

Renkema, A., Scholtens J. en Zijlstra, Y. (1997) *Houwerzijl, een dorp in De Marne*. Bedum, Profiel Uitgeverij.

Internet

Houwerzijl (2010)

Geraadpleegd op 16 december 2010

<http://www.houwerzijl-online.nl/houwerzijlondern.html>

Provincie Groningen (2010) *Krimp*

Geraadpleegd op 16 december 2010

<http://www.provinciegroningen.nl/actueel/dossiers/krimp/>

De Marne (2010)

Geraadpleegd op 16 december 2010

<http://www.demarne.nl/>

Buurtzorg (2010)

Geraadpleegd op 2 december 2010

<http://www.buurtzorgnederland.com/>

Zorgcoöperaties Hoogeloon (2010)

Geraadpleegd op 1 november 2010

<http://www.zorgcooperatie.nl>

Zorgcoöperatie Meeden (2010)

Geraadpleegd op 1 november 2010

<http://www.drcmeeden.nl/>

Rapporten

Rozema, J. (2010) *Het kán in Westernieland!* Groningen, Hanzehogeschool

Geraadpleegd op 16 december 2010

Rozema, J., O. Buiten, A. van den Berg (2011). *Samen mooi wonen in Houwerzijl. Adviezen voor Houwerzijl 2025*. Kenniscentrum Gebiedsontwikkeling *NoorderRuimte*, Hanzehogeschool Groningen.

Buiten, O., J. Rozema (2011). *Leven in Houwerzijl. Onderzoek naar de ervaren kwaliteit van de leefomgeving*. Kenniscentrum Gebiedsontwikkeling *NoorderRuimte*, Hanzehogeschool Groningen.

Bijlagen

- 1. Vragenlijst en gespreksverslag mevrouw Reinders (Gemeente De Marne)**
- 2. Vragenlijst mevrouw Japenga (Buurtzorg)**
- 3. Vragenlijst bewoners Houwerzijl**

Bijlage 1: Vragenlijst mevrouw Reinders (Gemeente De Marne)

Wie bent u?

Ik ben Saskia Reinders. Ik ben werkzaam als beleidsmedewerker voor welzijn, zorg en onderwijs. Ik hou me bijvoorbeeld bezig met maatschappelijke werk, met ouderen, de OGGZ, krimp en leefbaarheid. Ik heb gestudeerd in Maastricht, daar heb ik Gezondheidswetenschappen gestudeerd. Op deze afdeling werk ik samen met verschillende collega's die elk een ander vakgebied hebben. Zo zijn er afdelingen voor ouderensubsidies, WMO, cultuur en kunst en dergelijke. Zelf ben ik wonend in dit gebied, ik woon in Kruisweg.

Wie zijn wij?

Ik ben Tineke Kingma, student Verpleegkunde aan de Hanzehogeschool te Groningen. Samen met 3 andere studenten van verschillende studierichtingen doe ik een onderzoek naar de leefbaarheid van het dorp Houwerzijl. Hierbij kijk ik dan vooral naar de zelfredzaamheid. Hoe worden de bewoners van houwerzijl ouder in het dorp? Zijn ze zelfredzaam en zijn ze op de toekomst voorbereid?.

Ik ben Ruel Eppink, ook student Verpleegkunde. Ik hou me bezig met het zelfde project als Tineke, alleen heb ik als deelproject het thema zorgzaam. Hierbij kijk ik in naar het fenomeen zorgcoöperatie. Ik wil uitzoeken of dit in een dorp als Houwerzijl mogelijk is, en hoe de bewoners hiertegenover staan.

Mw Reinders is geïnteresseerd in het onderwerp zorgcoöperatie.

Merkt u ook dat ouderen verhuizen naar dorpen met meer voorzieningen?

Echt zicht hebben we daar niet op. Een bepaalde categorie kijkt vooruit en zorgt ervoor dat hij of zij in een dorp met voorzieningen terecht komt, anderen blijven liever op de plaats waar ze altijd gewoond hebben. Wanneer ze in het dorp waar ze altijd al gewoond hebben willen blijven wonen, betekent dit niet altijd dat dit ook nog mogelijk is. Er zijn mogelijkheden voor het aanpassen van woningen, maar daar zit een grens aan. Wanneer er in een ander dorp een woning gevonden wordt, die meer past bij de toestand van een persoon, dan kan er een verhuisplicht opgegeven worden. dit gebeurt wel vaker in grotere dorpen.

Wat vindt u ervan dat ouderen zo lang mogelijk thuis willen blijven wonen?

Het past in het tijdsbeeld, past in het beleid. Natuurlijk kun je niet altijd de ouderen dwingen om te gaan verhuizen, maar als de lichamelijke toestand het niet meer toelaat, zal er toch verhuisd moeten worden.

Wat wel gezegd moet worden, is dat de seniorenwoningen uit de gemeente De Marne van tegenwoordig eigenlijk niet meer van deze tijd zijn. Ze voldoen niet meer aan de eisen voor seniorenwoningen van deze tijd. Binnenkort zullen deze woningen ook gesloopt moeten worden, of aangepast.

Merkt u ook dat er gebruik wordt gemaakt van burenhulp?

Burenzorg komt zeker voor, en dit zien we ook wel. De sociale cohesie is zeker aanwezig, mits je maar zelf uit de omgeving komt. Wanneer er iemand van 50 jaar of ouder vanuit het westen in een dorp komt wonen, is het vaak lastig om een netwerk op te bouwen. Dit komt doordat familie vaak nog in het westen woont.

De sociale controle is in de kleine dorpen vaak wel aanwezig. Maar ze laten elkaar ook.

Bij de informele zorg moet er wel aan gedacht worden dat burenhulp de intieme zorg niet over kan nemen.

Wordt de zorg ook vaak aangeboden vanuit andere gemeenten?

Ja. Er zijn verschillende soorten thuiszorg die door de hele provincie Groningen hun werk uitvoeren. Ze kijken niet naar de grenzen van gemeenten. In De Marne hebben we alleen lokale aanbieders zoals de huisarts, tandarts en de fysiotherapeut. Andere zorginstellingen zoals maatschappelijk werk, Zonnehuisgroep Noord en Sahné zorg komen vanuit allerlei gemeenten. Peuterspeelzalen zijn vaak wel lokaal en zijn dan ook lokale aanbieders van gemeente De Marne.

Ziet u ook krimp in het onderwijs?

Over de afgelopen 15 jaar zijn de leerlingenaantallen van 1100 naar 900 leerlingen gegaan. Het aantal leerlingen vermindert, doordat het aantal jeugdigen in de gemeente vermindert. De ondergrens voor het open houden van een school is 23 leerlingen.

Zijn er ook samenwerkingsverbanden in gemeente De Marne tussen verschillende scholen/kinderopvang?

Ja zowel bij verschillende scholen, als bij tussentijdse opvang en naschoolse opvang. De samenwerking tussen kinderopvang en scholen lopen vaak spaak.

Wordt er ook gebruik gemaakt van speciaal vervoer naar verschillende scholen?

Vrijwel alle scholen in de gemeente De Marne zorgen zelfstandig voor vervoer naar de school. Dit is vaak in de vorm van een busje of schoolbus. Per school is dit dus geregeld. Er is een tijd geweest dat er gebruik gemaakt werd van de flexbus als schoolbus. Dit was niet de bedoeling, omdat de flexbus meer gebruikt moest worden voor het vervoeren van de dorpelingen naar een dorp met bijvoorbeeld een buslijn. De flexbus was meer bedoeld voor mensen van middelbare en oudere leeftijd.

Ter afsluiting heeft Mw Reinders nog een aantal vragen voor ons onderzoek:

Hoe ervaar je zelf de samenhang in het dorp? Heb je het gevoel van saamhorigheid in het dorp?

Wat is voor het dorp de essentiële leefbaarheidvoorziening? Hierbij kun je denken aan een magazijn, fysiek gebouw, een functie, dorpsconciërge, een persoon, de buslijn, noem maar op.

Bijlage 2: Vragenlijst mevrouw Japenga (Buurtzorg)

- Wie ben ik?
- Wie bent u?
- Inhoud onderzoek in Houwerzijl.

- Wat is de functie van buurtzorg?
- Welke zorg word er door buurtzorg geleverd?
- Merkt u veel van de krimp bij het leveren van de zorg of bij het personeel?
- Wat vindt u van het feit dat ouderen in kleine dorpen toeneemt en langer thuis willen blijven?
- Merkt u dat de zorg toeneemt in dorpen?
- Merkt u dat er veel wordt gedaan aan burenhulp of mantelzorg?

Bijlage 3: Vragenlijst bewoners Houwerzijl

Stellingenlijst gesprekken dorpsbewoners houwerzijl

Goedemiddag, onze namen zijn Ruel Eppink en Tineke Kingma. Beide zijn wij HBO – V studente. Het doel van dit gesprek is om er achter te komen hoe de buurtzorg of mantelzorg in het dorp geregeld is, hoe zelfredzaam de huidige ouderen zijn in houwerzijl en welke eventuele hulpmiddelen zij hierbij gebruiken.

Kennismaking

- Wat is uw naam?
- Wat voor beroep oefent u uit?
- Hoelang woont u al in houwerzijl?
- Heeft u de leefbaarheidscan ingevuld?

Opening

Wij hebben voor u een aantal stellingen opgesteld over het thema zorg. Deze stellingen mag u maximaal 15 minuten op reageren. Daarnaast worden over het thema van de stelling een aantal vragen gesteld. Het volledige gesprek zal ongeveer een uur duren. Als u nog overige vragen of iets dergelijks heeft, kunt u deze vragen aan het eind van dit gesprek.

Hulpverlening in het dorp:

- Stelling nr 1: het contact met mijn buren vind ik zodanig belangrijk, dat ik hun om eenmalige of structurele hulp zou vragen of zorg zou aanbieden.
- Vragen hierbij: heeft u contact met uw buren?
- wat vind u van zorgverlening aan uw buren?
- Op welke manier kan uw ervaring uit de beroepspraktijk bijdragen aan het verlenen van zorg in het dorp? (bijvoorbeeld: u bent verzorgende, u zou de buurvrouw kunnen helpen met een verbandje te wisselen o.i.d.)
- Zou u burenzorg willen verlenen in het dorp?
- Heeft u wel eens zorg verleend? Wat voor zorg was dit?

Zorgbehoefte in het dorp:

- Stelling 2: Ik ben positief over het ouder worden in een vergrijzend dorp
- Vragen hierbij: merkt u veel van de vergrijzing in het dorp?
- Is het dorp hierdoor veranderd de afgelopen jaren? Ja/nee
- Zou u willen verhuizen naar een ander dorp als u zorg behoevend wordt of zou u juist zo lang mogelijk in het dorp willen wonen met hulp van woningaanpassingen?
- Maakt u wel eens gebruik van activiteiten van ouderen in uw dorp? Of in andere dorpen?
- Zou u de zorg van dorpsleden op u willen nemen door het opzetten van een zorgonderneming?
- Zo ja, wat voor zorg zou u willen verlenen met zo'n onderneming?

Zorg voor kinderen in het dorp:

- Stelling 3: het zorgen voor kinderen in houterzijl is lastig, doordat er geen voorzieningen zijn voor kinderen. (voorbeelden: geen speeltuintjes, scholen of kinderopvang).
- Waar gaan of gingen uw kinderen naar school? En waarom daar?
- Passen uw bureu, of hebben uw bureu wel eens op uw kinderen gepast?
- Wat was uw ervaring hiermee?
- Heeft u wel eens op andere kinderen gepast of zou u wel eens op kinderen willen passen?

De internetsite van het dorp:

- Wat vind u van de internetsite van houterzijl?
- Maakt u hier wel eens gebruik van?
- Zo niet, waarom niet?
- Wat zou u graag willen zien veranderen aan de site?
- zou u het wel en wee over de dorpsleden op de site willen lezen? Waarom wel of niet?

Evaluatie:

Hoe vond u dit gesprek gaan? Heeft u hier nog aan of opmerkingen op?

Heeft u nog vragen of tips aan ons?

Afsluiting:

Bedankt voor uw aandacht, wij zullen dit gesprek verwerken met alle andere gesprekken, waarna u de uitslag zal horen in het de avond voor dorpsbewoners komende 8 december. We hopen van harte dat u hierbij aanwezig zult zijn!